

MPO 12539/2023 – podklad pro RHSD ČR

169. Plenární schůze RHSD dne 6. března 2023

Opatření v oblasti cen energií

1/ EU

Evropská unie prochází jednou z nejhlubších energetických krizí. Proti vysokým cenám energií bojují S EU jak v rámci opatření EU, tak i samostatně prostřednictvím řešení na národní úrovni.

V souvislosti s energetickou krizí EU přijala koordinovaná opatření. Jedná se o iniciativy a právní předpisy s cílem zachovat cenovou dostupnost energie a zajistit bezpečnost dodávek energie v EU. Mezi tato opatření patří například nařízení o snížení poptávky po plynu, nařízení o uskladňování zemního plynu, vytvoření platformy EU pro nákup energie a iniciativy v oblasti spolupráce, které jsou zaměřeny na diverzifikaci zdrojů dodávek. Opatření rovněž doplňují iniciativy navržené v květnu 2022 v rámci plánu REPowerEU. V rámci nařízení o intervenci v mimořádné situaci, které má řešit vysoké ceny energie a pomoci občanům a podnikům nejvíce zasaženým energetickou krizí, EU přijala tři opatření:

- Snížení spotřeby elektřiny o 10 % v EU do konce března 2023 a povinnost snížit spotřebu v době špičky alespoň o 5 %. Země si mají zvolit vlastní úsporná opatření. Výsledkem by mělo být zachování zásoby paliv pro výrobu elektřiny, snížení spotřeby plynu používaného k výrobě elektřiny a pozitivní dopad na ceny.
- Zastropování příjmů výrobců elektřiny. Rada EU se rozhodla, že tržní příjmy pro výrobce elektřiny, včetně zprostředkovatelů, kteří k výrobě elektřiny používají tzv. inframarginální technologie, jako jsou obnovitelné zdroje energie, jaderná energie a hnědé uhlí, budou zastropovány na částce 180 EUR/MWh. Tito provozovatelé dosáhli v posledních měsících nečekaně vysokých finančních zisků, aniž by se jim zvýšily provozní náklady. Důvodem je to, že uhlí a zemní plyn se používají jako marginální zdroje pro stanovení ceny, které v současné době zvyšují konečnou cenu elektřiny. Výše stropu je navržena tak, aby zachovala ziskovost provozovatelů a nebránila investicím do energie z obnovitelných zdrojů.
- Zajištění solidárního příspěvku od podniků v odvětví fosilních paliv, které dosáhly díky vysokým cenám energie dodatečných zisků. Povinný solidární příspěvek jde ze zisků podniků působících v odvětví ropy, zemního plynu, uhlí a rafinérií. Tento solidární příspěvek se vypočítá ze zdanitelných zisků podle vnitrostátních daňových předpisů za zdaňovací rok, počínaje rokem 2022 nebo 2023, které ve srovnání s průměrnými ročními zdanitelnými zisky od roku 2018 představují 20% nárůst.

Členské státy mohou tyto příjmy využít ke kompenzacím pro spotřebitele elektřiny za to, že snížili svou spotřebu; k přímým převodům ve prospěch spotřebitelů; ke snížení nákladů na omezený objem elektřiny pro spotřebitele; k podpoře investic spotřebitelů do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti.

Tato opatření jsou dočasná a mimořádná. Budou se uplatňovat se od 1. prosince 2022 do 31. prosince 2023. Cíle týkající se snížení spotřeby energie budou platné do 31. března 2023. Povinný strop pro tržní příjmy platí do 30. června 2023.

Dalším opatřením na evropské úrovni je nařízení Rady (EU) 2022/2578 ze dne 22. prosince 2022, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů Unie a hospodářství před nadměrně vysokými cenami, vstupuje v platnost 15. února 2023. Jeho hlavním cílem je úkol udržet ceny plynu pod kontrolou tak, aby se neopakovala situace z léta loňského roku, kdy byly ceny déle než měsíc několikanásobně vyšší než dosavadní maxima, zejména v době, kdy je jasné, že pro vysoké ceny neexistují objektivní důvody. Platnost nařízení je Komisí navržena na jeden rok, aby byla reflektována nouzová povaha nařízení dle článku 122 SFEU.

Hlavní prvky návrhu směřují k omezení cen na obchodovacím uzlu Title Transfer Facility (TTF) pro energetické deriváty. Spuštění mechanismu by mělo nastávat automaticky, pokud budou splněny dvě podmínky: 1) Ceny front-month kontraktu na TTF přesáhnou cenu 180 €/MWh) po dobu tří dnů a 2) pokud cena plynu na spotovém trhu TTF (zveřejněné na energetické burze EEX) bude během posledních tří dnů vyšší o 35 € než průměrná cena ostatních spotových indexů (NWE & MED).

2/ Národní opatření

Legislativní úpravy v souvislosti s energetickou krizí – zastropování cen elektřiny a plynu:

Novela energetického zákona (zákon č. 287/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů) – publikace 30. září 2022 ve Sbírce zákonů; účinnost 1. října 2022

Novela reaguje na bezprecedentní situaci na trhu s energiemi. Zavádí nový institut mimořádné tržní situace, prostřednictvím kterého je založena pravomoc vlády. Ta může prostřednictvím nařízení vlády mj. stanovovat ceny elektřiny nebo plynu, a dále v krajních případech ukládat povinnost výroby nebo dodávky elektřiny nebo plynu, ukládat povinnost nabídky elektřiny nebo plynu či limitovat obchodování s elektřinou nebo plynem. V mimořádné tržní situaci se rovněž počítá s úhradou prokazatelné ztráty a přiměřeného zisku v případech, kdy stanovená cena v mimořádné tržní situaci nebude pokrývat náklady na zajištění dodávky. Příslušné mechanismy výpočtu a další podrobnosti jsou předmětem navazujících nařízení vlády:

Nařízení vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci – publikace 7. října 2022 ve Sbírce zákonů, účinnost 1. ledna 2023

Nařízení vlády bylo přijato k provedení zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 287/2022 Sb.

Nařízení vlády stanovuje ceny elektřiny a plynu následovně:

- cena za dodávku elektřiny ve výši 5 000 Kč/MWh
- cena za dodávku plynu ve výši 2 500 Kč/MWh

Nařízení vlády dále stanovuje cenu měsíčního stálého platu:

- stálý plat za dodávku elektřiny ve výši 130 Kč/odběrné místo za měsíc
- stálý plat za dodávku plynu ve výši 130 Kč/odběrné místo za měsíc

Ceny elektřiny a plynu stanovené tímto nařízením nezahrnují daň z přidané hodnoty, daň z elektřiny nebo plynu a cenu související služby v elektroenergetice nebo plynárenství, tedy zejména cenu služby distribuční soustavy, která sama o sobě je cenou regulovanou ve smyslu ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenách“), jako cena pevná. Stanovené ceny platí pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023.

Nařízení vlády dále vymezuje zákazníky, na které se stanovené ceny elektřiny a plynu vztahují:

- všichni zákazníci na hladině nízkého napětí; jedná se nejen o domácnosti, ale také o drobné podnikatele a živnostníky;
- u plynu se jedná o kategorii domácnost a maloobděratel;
- vybraní zákazníci na hladině vysokého a velmi vysokého napětí; zejména vládní instituce, školská zařízení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, provozovatelé vodovodů a kanalizací, provozovatelé železniční, tramvajové, trolejbusové dopravy a další subjekty uvedené v nařízení vlády;
- u plynu se jedná o kategorii střední odběratel nebo velkoobděratel, pokud se jedná o vládní instituce, školská zařízení, poskytovatele zdravotních a sociálních služeb, provozovatele vodovodů a kanalizací, případně další subjekty uvedené v nařízení vlády;

Nařízení vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci bylo následně 3x novelizováno.

Novelizacemi došlo k rozšíření subjektů, pro které se cenové stropy uplatní. První novela (**343/2022 Sb.**) **rozšířila** okruh podporovaných subjektů **o státní podniky, veřejné zadavatele, sportovní organizace** atd. Druhá novela se týkala stropování cen pro **velké podniky podle Dočasného krizového rámce** (**442/2022 Sb.**) a třetí novela (**28/2023 Sb.**) stanovila tzv. **nejvyšší přípustný majetkový prospěch**.

Aktualizované sdělení Komise s názvem Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresí Ruska vůči Ukrajině (2022/C 426/01) v důsledku přetrvávajících vysokých cen energií na velkoobchodních trzích rozšiřuje možnosti členských států zavádí dočasná podpůrná opatření státní podpory na ochranu zasažených podniků. Při podpoře formou zastropování cen energií lze podle bodu 68 Dočasného krizového rámce při respektování stanovených stropů vyplatit příjemci zálohu. Umožněním odběru elektřiny za zastropovanou cenu bude zákazník od 1. ledna 2023 získávat určitý majetkový prospěch, který by jinak při přímém poskytování podpory např. ve formě dotace byl kompenzován až následně po skutečném vynaložení prostředků povinným subjektem a byl by součástí způsobilých nákladů pro určení výše přípustné podpory.

Nařízení vlády č. 333/2022 Sb., o zajištění dodávek plynu - publikace 9. listopadu 2022 ve Sbírce zákonů; účinnost 10. listopadu 2022

Nařízení vlády bylo přijato k provedení zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. **287/2022 Sb.**

Jedná se o **kontraktační povinnost** vybraných dodavatelů plynu pro období mimořádné tržní situace, kdy platí zastropování cen plynu. Nařízení v návaznosti na nastalou mimořádnou tržní situaci na trhu s plynem jednak určuje obchodníky s plynem, kterým se stanoví **povinnost dodávky** plynu zákazníkům na trhu s plynem (jedná se o tzv. určené dodavatele plynu), a jednak stanoví definovanému obchodníkovi s plynem **povinnost nabídky** plynu těmto určeným dodavatelům plynu a dalším obchodníkům s plynem pro zajištění dodávek plynu zákazníkům v režimu podle tohoto nařízení a § 19g energetického zákona. Návrh nařízení vlády dále stanoví podmínky, za kterých vzniká určeným dodavatelům plynu povinnost dodávky plynu vybraným zákazníkům, a podmínky, za nichž vzniká obchodníkům s plynem, kteří podléhají povinnosti nabídky plynu podle předchozí věty, povinnost nabídky plynu určeným dodavatelům plynu a jiným obchodníkům s plynem.

Nařízení vlády č. 463/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci dodávaných na ztráty v distribučních soustavách a o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu na ztráty za stanovené ceny – publikace 30. prosince 2022 ve Sbírce zákonů; účinnost 1. ledna 2023

Nařízení stanovuje ceny elektřiny a plynu dodávaného dodavatelem elektřiny nebo plynu provozovateli distribuční soustavy na ztráty elektřiny nebo plynu v distribuční soustavě a mechanismus kompenzací těmto dodavatelům elektřiny/plynu.

Nařízení vlády č. 5/2023 Sb., o kompenzacích poskytovaných na dodávku elektřiny a plynu za stanovené ceny – publikace 11. ledna 2023 ve Sbírce zákonů; účinnost 12. ledna 2023

Jedná se o stanovení kompenzačního mechanismu pro dodavatele elektřiny a plynu dodávající od 1.1.2023 elektřinu a plyn za zastropované ceny.

Novela EZ č. 365/2022 Sb., tzv. „adaptační“ - publikace 30. listopadu 2022 ve Sbírce zákonů; účinnost 1. prosince 2022

Novela zavádí odvod z nadměrných příjmů výrobců vybraných zdrojů elektrické energie a definuje subjekt odvodu, předmět odvodu, správce odvodu. Dále určuje strop tržních příjmů diferencovaně pro jednotlivé výrobní technologie. Jedná se o adaptaci nařízení Rady (EU) ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie.

Nařízení vlády č. 407/2022 Sb., o způsobu určení výše nadměrného příjmu z prodeje vyrobené elektřiny provádí příslušná ustanovení výše uvedené adaptační novely energetického zákona. Nařízení bylo publikováno ve Sbírce zákonů dne 16. prosince 2022 a nabylo účinnosti dne 17. prosince 2022.

Nařízení vlády o formátu a vzoru formulářového podání pro odvod z nadměrných příjmů doplňuje výše uvedené nařízení vlády a stanovuje formát a vzor formulářů pro odvod z nadměrných příjmů. Nařízení vláda schválila 1. února 2023.

Informace o stavu notifikace stanovení maximálních cen

Proces notifikace veřejné podpory vyplývající ze zastropování cen podle pravidel Dočasného krizového rámce (DKR) bude u Evropské komise zahájen do poloviny února 2023. Podklady pro notifikaci jsou připravovány ve spolupráci MPO, Úřadu vlády, Svazu průmyslu a dopravy, Hospodářské komory, dalších subjektů a týmu poradců.

Související novelu nařízení vlády č. 298/2022 Sb. schválila vláda 25. ledna 2023. Tímto nařízením vlády je režim stropování cen elektřiny a plynu pro zákazníky doplněn o stanovení nejvýše přípustného majetkového prospěchu, který zákazník, který je velkým podnikatelem, bude moci získat odběrem energií za zastropované ceny. V souladu s DKR je stanovena různá intenzita podpory formou odběru energie za stanovené ceny pro velké podnikatele, kteří jsou energeticky náročnými zákazníky. Intenzita podpory se vedle toho liší i s ohledem na výši způsobilých nákladů, které pokrývá, a míru snížení zisku před započtením úroků, daní a odpisů oproti roku 2021.

3/ Výběr hlavních opatření, která přijaly vybrané členské země EU v roce 2022:

Slovensko: V únoru 2022 vláda zmrazila ceny elektřiny do konce roku 2024. V platnosti zůstala regulovaná cena pro domácnosti na rok 2022 (61,21 eur za MWh), vláda se dohodla se společností Slovenské elektrárny. Na jaře 2022 vláda vyčlenila 22 mil. eur pro nejvíce ohrožené skupiny jako částečnou kompenzaci vysoké inflace. V květnu 2022 slovenský parlament schválil zvýšení přídavků na děti.

Dne 25. října 2022 vláda oznámila, že od roku 2023 omezí ceny energií pro podniky a firmy. Vláda SR na svém mimořádném zasedání dne 16. ledna 2023 schválila finanční kompenzace pro dodavatele energií malým regulovaným firmám. Nová maximální cena pro tyto subjekty bude 199 EUR/MWh za elektřinu a 99 EUR/MWh za plyn. V případě, že těmto regulovaným firmám dodavatel energií naúčtuje vyšší sazbu, stát jim bude vyšší než zastropovanou cenu plně kompenzovat. Původně byla vládou schválená pouze 80% kompenzace rozdílu mezi regulovanou a zastropovanou cenou.

Sociální a hospodářská rada země se 7. listopadu 2022 dohodla na podpoře pro energeticky náročné podniky. Režim podpory se má týkat přibližně 50 000 zaměstnanců a v roce 2022 má činit 40 milionů eur.

V navrhovaném rozpočtu je vyčleněno 1,4 miliardy eur, které půjdou do podnikatelského sektoru jako pomoc související s cenami energií. Samotný cenový strop by měl stát půl miliardy a trvat do března 2023. V březnu bude situaci na trzích přezkoumána a podle toho bude rozhodnuto, zda tato pomoc bude pokračovat a v jaké formě.

Pro velké neregulované firmy, které rovněž zápasí s vysokými cenami energií, připravuje stát opatření v podobě výzev, na jejichž základě, po splnění jistých podmínek, budou moci tyto firmy měsíčně od státu žádat 200 tis. EUR. Připravovaná výzva by měla být spuštěna v krátké době. Stát podle ministra Hirmana v průměru hradí těmto firmám 43 % z celkové ceny komodity.

Polsko: V lednu 2022 vláda do konce roku 2022 snížila DPH na zemní plyn z 23 % na 8 %, pak na 0 %. DPH klesla na rok také u elektřiny a tepelné energie z 23 % na 5 %, u potravin z 5 % na nulu. Domácnostem, které topí uhlím, vyplatila jednorázový příspěvek ve výši cca 15 600 Kč. Domácnosti, které používají uhlí jej budou moci nakupovat za garantovanou cenu cca 5 300 Kč za tunu. Od února 2022 snížila DPH na pohonné hmoty

z 23 % na 8 % do konce roku 2022. Od ledna do konce roku 2022 snížila spotřební daně na pohonné hmoty o cca 1,6 Kč za litr.

Dne 13. září 2022 vláda oznámila, že plánuje omezit ceny elektřiny v roce 2023 na letošní úrovni pro prvních 2000 kWh spotřebované elektřiny pro všechny domácnosti, dále až na 2600 kWh ročně pro rodiny se zdravotně postiženými osobami a na 3000 kWh pro velké rodiny a zemědělce. Byl také oznámen zvláštní příspěvek na elektřinu pro domácnosti, které využívají elektřinu k vytápění včetně využití tepelných čerpadel. Výše příspěvku činí 1 000 zlotých (208 eur), přičemž při roční spotřebě elektřiny nad 5 MWh se zvýší na 1 500 zlotých (312 eur). Na tato opatření je vyčleněno přibližně 23 miliard PLN (4,8 miliardy EUR).

Dne 11. října 2022 premiér Mateusz Morawiecki podrobně představil nový plán na omezení ceny elektřiny pro spotřebu nad limity stanovené v září. Limit bude činit 785 PLN/MWh (163,6 €/MWh, tj. 0,16 €/kWh) pro malé a střední podniky, školy, školky, nemocnice, sociální družstva, spolky. Pro všechny soukromé a veřejné podniky se bude cenový strop vztahovat na 90 % jejich spotřeby. Pro domácnosti byl cenový strop stanoven na 699 PLN/MWh (144 €/MWh nebo 0,14 €/kWh). Cenové stropy by měly platit od prosince 2022 do prosince 2023. Opatření bude financováno z příjmů ze zdanění neočekávaných zisků výrobců elektřiny a ze státního rozpočtu.

Nový zákon rovněž nařizuje, že zákazníci obdrží 10% slevu z účtů za elektřinu za rok 2024, pokud v období od 1. října 2022 do 31. prosince 2023 sníží svou spotřebu alespoň o 10 % ve srovnání s měsíci od 1. října 2021 do 31. prosince 2022. Kompenzace za snížení a zmrazení cen budou poskytnuty elektrotechnickým firmám.

Vláda rovněž zavedla příspěvek na elektřinu pro domácnosti, kde elektřina slouží jako primární zdroj vytápění. V závislosti na roční spotřebě elektřiny byla výše příspěvku rozdělena do dvou prahových hodnot. Zákon nařizuje přijmout opatření ke snížení množství elektřiny spotřebované federálními, státními a místními úřady. Od 1. prosince 2022 do 31. prosince 2022 byli správci jednotek ve finančním sektoru povinni snížit spotřebu elektřiny v obývaných budovách, technickém zařízení atd. o 10 % oproti průměru let 2018-2019. V roce 2023 je navíc požadováno stejné 10% snížení. Nesplnění tohoto požadavku může mít za následek pokutu až 4 170 eur.

Německo: Vláda schválila jednorázové daňové zvýhodnění ve výši 300 eur pro všechny daňové poplatníky. Lidé, kteří pobírají příspěvek na bydlení, dostali jednorázový příspěvek 270 eur, pro dvoučlennou domácnost 350 eur, za každého dalšího člena 70 eur. Pro příjemce sociálních dávek byla vyplacena jednorázová částka 200 eur a jednorázový bonus ve výši 100 eur za dítě. Polepšily si i rodiny s dětmi, které dostávají bez ohledu na výši příjmů paušálně každý měsíc příspěvek na děti. Za první dvě děti to je 219 eur na každé, pro třetí je částka 225 eur a za každé další 250 eur. Lidé, kteří dostávají od státu dávky na bydlení, obdrželi jednorázový příspěvek na vytápění 415 eur, dvojčlenná domácnost 540 eur. Od června do srpna bylo sníženo zdanění u pohonných hmot – u benzínu o 0,3 eur na litr, nafty o 0,14 eur na litr. Vláda schválila daňové úlevy pro 9000 energeticky náročných podniků.

Dne 22. listopadu 2022 bylo oznámeno, že Německo plánuje balíček ve výši 54 miliard eur na omezení rostoucích cen energií. Tato politika vstoupí v platnost 1. března 2023 a bude se počítat zpětně za lednovou a únorovou spotřebu. Financován bude prostřednictvím daně z neočekávaných zisků energetických společností, od nichž se očekávají příjmy v řádu desítek miliard eur pro vládu. V soukromých domácnostech je spotřeba plynu omezena na 12 centů za kWh při 80 % loňské spotřeby. Pro dálkové vytápění to bude 9,5

centů za kWh do 80 % celkové spotřeby. Rozhodující pro výši kontingentu je odhad roční spotřeby, která se vypočítá na základě roční prognózy spotřeby ze září 2022. V březnu dostanou odběratelé navíc jednorázový příspěvek za měsíce leden a únor 2023. Průmysloví spotřebitelé však dostávají stejný cenový strop pouze na 70 % loňské spotřeby. Od ledna 2023 budou mít podniky s celkovou spotřebou vyšší než 1.500 MWh/rok nárok na cenovou brzdu již od ledna 2023. Cenový strop je stejný jako v původním návrhu. Stát zastropuje 70 % jejich spotřeby na 7 centech za kWh. Nově přibýlo zastropování tepla. U spotřeby tepla bude cena omezena na 7,5 centů za kWh a to rovněž pro 70 % na základě celkové spotřeby za rok 2021. Za zbývající spotřebu bude průmysl platit běžnou tržní cenu. Plynové elektrárny jsou z cenové brzdy vyloučeny.

Domácnostem a malým podnikům se spotřebou do 30.000 kWh/rok bude zastropována také cena elektřiny do 80 % jejich celkové spotřeby, která se odhadne na základě celkové spotřeby z minulého roku. Spotřebitelé tak zaplatí 40 centů za kWh. Pro střední a velké podniky s roční spotřebou vyšší než 30.000 kWh je cenový strop 13 centů za kWh – plus poplatky za rozvodnou síť, daně, odvody a příplatky. To se týká 70 % jejich odhadnuté spotřeby z roku 2021.

Návrh Spolkové vlády na cenovou brzdu za energie schválil ve čtvrtek 15. prosince 2022 Spolkový sněm a o den později prošel návrh také Spolkovou radou. Oproti původnímu návrhu ze začátku listopadu 2022 je zde několik změn. Největší z nich je zavedení cenové brzdy pro domácnosti v mimořádné nouzi, které topí olejem, peletami a kapalným plynem. Domácnosti, které vytápějí peletami, topným olejem nebo kapalným plynem, se také musí vyrovnat s výrazným nárůstem nákladů. Spolkový sněm proto vytvořil podmínky pro zavedení režimu pro případy nouze pro uživatele těchto paliv. Za tímto účelem spolková vláda uvolňuje z fondu hospodářské stabilizace maximálně 1,8 miliardy eur. Spolkové země mohou tyto prostředky použít na dotace na pokrytí nákladů na vytápění. Federace a spolkové země se na tom ještě administrativně dohodnou. V plánu je dotace na 80 % nákladů na zmíněné topné systémy, nejvýše však 2.000 euro.

Rovněž byla schválena plánovaná jednorázová platba 200 eur pro studenty, která má ulevit v energetické krizi.

Z cenové brzdy plynu a tepla mají prospěch také nemocnice a lůžková zařízení. Pro nemocnice platí stejné podmínky jako pro průmysl. Kromě toho existují zvláštní fondy pomoci pro nemocnice a pečovatelská zařízení. Spolková vláda na tento účel uvolňuje celkem osm miliard eur.

Rakousko: Vláda již v lednu 2022 představila soubor opatření, která mají pomoci domácnostem čelit rostoucím nákladům na energie. Domácnosti obdržely jednorázový příspěvek 150 eur. Od září byl vyplacen další jednorázový příspěvek ve výši 500 eur pro každou osobu, za každé dítě dalších 150 eur. Vzrostl přídavek na dítě pro rodiče s nízkými příjmy. Pro příjemce sociálních dávek činila jednorázová částka 200 eur. V září dostali důchodci jednorázovou platbu až 500 eur. Sociálně slabí jako nezaměstnaní nebo důchodci s minimální penzí obdrželi příspěvky ve výši 300 eur. Bylo uvolněno 150 milionů eur na zlevnění veřejné dopravy. Vláda v září zastropovala domácnostem ceny elektřiny do 80 % loňské průměrné spotřeby (2900 kWh). Lidé tak nezaplatí za elektřinu více, než cca 2,50 koruny za kWh. Na spotřebu přesahující limit se vztahují tržní ceny.

Rakouská vláda se chystá pro podniky uvolnit částku v řádu 5 – 9 mld. EUR. Po cenové brzdě na elektřinu, která je v platnosti od 1. 12. 2022, již vyčlenila pro nízkopříjmové skupiny 450 mil. EUR na příspěvky na vysoké ceny za vytápění a náklady na bydlení. Dalších 50 mil. EUR je určeno na prevenci vystěhovávání nájemníků

v platební neschopnosti. Opatření mají být financována mimo jiné z výnosů daně z mimořádných zisků pro energetické koncerny.

Podpora firmám bude doplněna o dvě opatření – prodloužení již fungující dotace na vysoké energetické náklady, která byla původně stanovena pro období únor až září, až do konce roku 2022 a rozšíření tohoto příspěvku pro rok 2023. Rozšířená dotace pro podniky v roce 2023 se bude pohybovat v rozmezí 3 000 EUR až 150 mil. EUR. Maximální výše podpory za roky 2022 a 2023 pro jeden podnik může v souladu se směrnicemi EU dosáhnout 150 mil. EUR. Malé podniky a mikropodniky budou podporovány prostřednictvím paušálu.

V roce 2023 bude spolkovým zemím dle populačního klíče přidělena jednorázová dotace ve výši 450 mil. EUR určená na pomoc s náklady na bydlení a vytápění pro obyvatele. Kritéria pro koncové rozdělení podpory (v jaké výši, do jaké výše příjmů obyvatel, pro jaké typy vytápění bude podpora umožněna) budou v kompetenci spolkových zemí. Ze strany vlády je však zamýšlena jako cílená podpora pro potřebné nevyklučující však rodiny nebo střední třídu. Podmínkou ze strany vlády je, že příspěvky nebudou započítávány do dávek sociální podpory. Rozdělení vyčleněné částky mezi třetinu obyvatel s nejnižšími příjmy by odpovídalo přibližně částce 330 EUR /osobu.

Příspěvky na pomoc obyvatelům, kterým hrozí vystěhování, jsou pokračováním podpory z období pandemie, která byla původně plánována do r. 2023. Podpora bude nyní prodloužena do r. 2026 a celková částka navýšena o 30 mil. EUR v roce 2023 a 20 mil. EUR v r. 2024. Nově bude možné hradit nejen nedoplatky na nájemném, ale i na účtech za energie.

I v roce 2023 bude upuštěno od povinnosti odvádět paušální sazbu a poplatek na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů pro domácnosti i podniky. Domácnostem úleva přinese přibližně 90 EUR za rok. Vláda dále v prvním pololetí 2023 přispěje na v důsledku vysokých cen elektřiny zvýšené poplatky za přenosové ztráty sítě pro domácnosti a podniky částkou 260 mil. EUR, což odpovídá kompenzaci přibližně 60 % vícenákladů.

Souhrn přístupů v okolních zemích a srovnání cen, za něž mohou koncoví spotřebitelé nakupovat energii

Země/zákazníci	Cena silové elektřiny platná regulace	poznámka	Další opatření
Německo/domácnosti a SMEs	400 EUR za MWh	Platí pro 80 % předchozí spotřeby, dorovnání propláceno zpětně	Zmražení poplatků za využívání přenosových sítí

Německo/firmy	130 EUR za MWh	Platí pro 70 % předchozí spotřeby dorovnání propláceno zpětně	Zmražení poplatků za využívání přenosových sítí
Polsko/domácnosti	114 EUR/MWh	Garance pevné ceny elektřiny pro rok 2023 na úrovni ceny z ledna 2022 až do 2 000 kWh roční spotřeby.	
Polsko/SME	163 EUR/MWh	Platí pro 90 % spotřeby	
Slovensko/domácnosti	61,21 EUR za MWh	Jednání se Slovenskými elektrárnami stále probíhají	
Slovensko/firmy	199 EUR za MWh	Stát proplácí 80 % nad tuto cenu	
Rakousko/domácnosti	100 EUR za MWh	Do spotřeby 2 900 kWh ročně a pokud cena nepřevyšší 0,4 EUR za kWh	Zrušen poplatek na výrobu elektřiny z OZE. Příspěvek státu na zvýšené poplatky za přenosové ztráty sítě.
Rakousko/firmy	tržní	řešeno dotacemi	Zrušen poplatek na výrobu elektřiny z OZE. Příspěvek státu na zvýšené poplatky za přenosové ztráty sítě.

Tabulka neobsahuje konečnou cenu elektřiny, za kterou ji mohou zákazníci nakupovat. Bohužel je velice problematické stanovit koncovou cenu pro zákazníky, a to také z důvodu různých systémů podpory/regulace (někdy je výsledná cena i silové elektřiny odvislá od spotřeby daného odběratele, jindy závisí na „tržní ceně“) a různých nástrojů podpory (někde zafixovaná cena, jinde zpětný příspěvek). U stanovení konečné ceny pro spotřebitele jsou dodatečným problémem různé cenové politiky distributorů, jejich podíl na trhu atd.

Přístupy v okolních zemích					
	Celkové výdaje státního rozpočtu v souvislosti s cenami energií	Snížená daň na energie	Regulace maloobchodní ceny	Podpora podniků	Ostatní opatření

Německo	300 mld. €	Od října 2022 snížena DPH u zemního plynu z 19 % na 7 %.	<p>Cenová brzda u plynu a dálkového tepla od 3/2023 do 4/2024 se zpětnou platností od 1/2023. Stát zastropuje cenu plynu pro spotřebitele na 12 centů za kWh. Pro zákazníky dálkového vytápění na 9,5 centu za kWh. Limit pouze na 80 % předešlé spotřeby.</p> <p>Cenová brzda u elektřiny od se zpětnou platností od 1. 1. 2023. Cena elektřiny má být omezena na 40 centů za kWh. Limit pouze na 80 % předešlé spotřeby.</p>	Na dotacích bude vyplaceno 5-6 miliard EUR; Úvěrový program státní banky KfW; Pro průmyslové podniky budou ceny elektřiny omezeny na 13 centů za kWh. Limit na 70 % spotřeby předchozího roku. Celkové náklady se odhadují na 30 - 36 mld. EUR.	Daň z neočekávaných zisků; Příspěvky ohrožen. skupinám
Polsko	<p>Celkem až 28,9 mld. €.</p> <p>Zmrazení cen plynu pro domácnosti; max. ceny na dodávky tepla a teplé vody pro domácnosti a veřejné služby</p>	Na počátku roku 2022 se snížilo DPH na elektřinu a teplo (5 %), na zemní plyn (0 %).	Ceny plynu byly zastropovány na rok 2022; Na rok 2023 zastropování ceny plynu na úrovni cca. 1040 CZK/MWh; Pro SMEs zastropování cen elektřiny na rok 2023 (pro 90 % spotřeby 163 €/MWh). Pro rok 2023 vláda zmrazila ceny elektřiny (zejména domácnostem) -	Premiér se snaží na úrovni zemí EU prolobovat omezení ETS obchodů a zastropování povolenek na úrovni 30 euro na další 2 roky.	Příspěvky ohrožen. skupinám

			garance pevné ceny elektřiny na úrovni z ledna 2022 až do 2 tis. kWh roční spotřeby.		
Slovensko	1 390 mil. € (jedná se pouze o el. energii), u plynu nelze zatím vyčíslit	ne	Vláda se dohodla se Slovenskými elektrárnami (SE), aby SE dodávaly elektřinu domácnostem za současnou cenu, tj. 61,21 EUR (1 500 Kč) za MWh, a to až do konce roku 2024. Ceny plynu pro domácnosti od státního Slovenského plynárenského průmyslu vzrostou postupně během následujících 4 let o 76 %. Konečná cena však bude záviset na více faktorech.	Prozatím žádná.	Příspěvky ohrožen. skupinám
Rakousko	32,7 mld. € + 3 až 4 mld. EUR cenová brzda na elektřinu	V první polovině roku 2022 byla snížena daň na energii o 90 % do konce června 2023	Regulace cen elektřiny, která platí od 1. 12. 2022 do 30. června 2024. Všem domácnostem má být poskytnut kontingent elektřiny ve výši 2 900 kWh ročně za cenu 1 kWh = 0,10 EUR. To bude platit za předpokladu, že tržní cena elektřiny bude do 0,40 EUR	O dotaci mohou požádat podniky, u kterých náklady na energie přesáhnou 3 % hodnoty jejich produkce. Rozšířená dotace pro podniky v roce 2023 se bude pohybovat v rozmezí 3 000 EUR až 150 mil. EUR. Maximální výše podpory za	Příspěvek na náklady na bydlení a vytápění Daň z mimoř. zisků se sazbou 40 % na firmy z odvětví ropy

			za 1 kWh, neboť státní pomoc má být omezena na max. 0,30 EUR za kWh.	roky 2022 a 2023 pro jeden podnik může v souladu se směrnicemi EU dosáhnout 150 mil.	a zemních o plynu
--	--	--	--	--	-------------------

Srovnání cen elektřiny v Evropě (zdroj: <https://euenergy.live/> – za ČR jsou data přebírány z OTE <https://www.ote-cr.cz/cs> (výsledek denního trhu)):

V České republice byla ke dni 6. 2. 2023 cena elektřiny **6. nejvyšší v Evropě** (172,72 €/MWh). Dražší byla pouze ve Švýcarsku (177,16), Slovinsku (173,46), Polsku (173,05), Německu (172,96) a na Slovensku (172,92). Naopak nejnižší byla v severní a střední části Norska (27,80 a 37,04) a na severu Švédska (37,04), následně na Ukrajině (71,34), v Portugalsku a ve Španělsku (shodně 134,98).

Srovnání cen elektřiny a plynu v hlavních městech Evropy (zdroj: <https://www.energypriceindex.com/price-data> - Analýza na rezidenčních trzích s elektřinou a zemním plynem z prosince 2022):

Přehled ukazuje že koneční **spotřebitelé v Praze platili za elektřinu téměř nejvíc v Evropě**, a to 53,52 c€/kWh. Víc platili pouze zákazníci v Bruselu (54,44) a nad úrovní 50 c€/kWh byly ještě ceny v Kodani (53,35), Římě (52,46), Berlíně (51,75), Amsterdamu (50,55) a Dublině (50,07). Naopak nejnižší ceny byly v Kyjevě (4,61), Bělehradě (8,47) a Budapešti (9,02). Průměr evropských hlavních měst činil 31,74 c€/kWh. **V paritě kupní síly vychází Praha v řebříčku ještě hůř**, když s hodnotou 68,20 je zde elektřina dominantně nejdražší, vysoce za druhým Římem (53,71) i průměrem EU (33,97).

Ve srovnání cen plynu se Praha (22,77 c€/kWh) nachází na čtvrtém místě za Stockholmem (30,02), Amsterdamem (29,28) a Vídní (28,01) a nad průměrem hlavních měst EU (15,09). Nejnižší ceny zaplatí zákazníci v Kyjevě (2,15), Budapešti (2,46) a Bělehradě (3,53). V paritě kupní síly byla Praha stejně jako u elektřiny na prvním místě (29,02) před druhým Lisabonem (25,83), přičemž průměr EU činil 16,03.